

Procjena i ocjenjivanje ishoda učenja

- mogućnosti i načini prilagodbe akademskog okruženja studentima s invaliditetom

Akademski procjena jedna je od ključnih komponenti procesa učenja koja, kroz izvedbu na unaprijed definiranim zadacima i aktivnostima, određuje u kojem je stupnju student dostigao specifične ishode učenja. U svrhu akademske procjene, nastavnici se mogu služiti različitim metodama i načinima, no pri tome se ne smiju umanjiti niti zanemariti akademski standardi.

Svi studenti, pa tako i studenti s invaliditetom, tijekom i na kraju nastavnog procesa pokazuju do koje su mjere usvojili ishode učenja, ali način na koji će to pokazati može biti različit odnosno individualiziran. Individualizirani način procjene temelji se na poštivanju specifičnosti i potreba svakog pojedinog studenta s invaliditetom s ciljem da se njihove mogućnosti adekvatnog pokazivanja znanja, vještina i sposobnosti tijekom procjene izjednače s mogućnostima ostalih studenata. Međutim, procjena pristupačna svim studentima bez kompromitiranja akademskih standarda, može biti prilično izazovan zadatak.

Načelo pristupačnosti u procjeni ishoda učenja podrazumijeva slijedeće korake:

- definiranje ishoda učenja u terminima koji bez pravog razloga ne sprječavaju studente s određenim smetnjama u njihovom dostizanju
- odabir zadatka (na primjer, pitanje ili aktivnost) kojeg će studenti izvršiti kako bi demonstrirali da su postigli željene ishode pri čemu je poželjno ponuditi alternativne zadatke unutar kojih će studenti moći birati
- odabir metode izvršavanja zadatka (na primjer, pisani odgovor, prezentacija, praktična aktivnost) pri čemu je korisno osigurati alternativne metode kojima će studenti izvršiti zadatak koji se procjenjuje
- identifikacija prepreka s kojima bi se studenti s invaliditetom mogli susresti vezano uz odabrane zadatke ili metode
- osiguravanje pristupačne fizičke okoline i odgovarajućeg rasporeda sati (vremenskog okvira) za obavljanje zadatka
- osiguravanje odgovarajuće i pristupačne povratne informacije o procjeni

Oblici prilagodbe procjene za potrebe studenata s invaliditetom

U kontekstu potrebe za osiguravanjem mogućnosti za demonstraciju znanja, vještina i sposobnosti studenata s invaliditetom, nužno je pomno planirati prilagodbe primjenom fleksibilnog pristupa uz istodobno očuvanje akademskih standarda kako bi se osigurala nepristana procjena koja isključuje nepravednu prednost ili povlašteni tretman. Prikladnost prilagodbe procjene ovisi o metodi procjene, potrebama studenata i ishodima učenja.

Moguće je izdvojiti četiri oblika prilagodbe procjene ishoda učenja za studente s invaliditetom:

1. Promjena okolnosti procjene

Ishodi učenja, kriteriji procjene i strategije procjene ostaju nepromijenjeni, a nadopunjuju se standardne okolnosti procjene, budući da bi u protivnom mnogi studenti s invaliditetom bili u nepovoljnoj poziciji.

Primjeri dobre prakse:

- studenti s oštećenjima vida koji na pismenom ispitivanju mogu diktirati svoje odgovore osobi koja ih zapisuje
- produljenje vremena pisanja pismenog ispita za studenta s motoričkim oštećenjima.

Primjer ne tako dobre prakse:

- ukoliko student s oštećenjima vida rabi neki od oblika pisanog komuniciranja (brajica, uvećani crni tisak) podrška u smislu usmenog diktiranja, u takvim slučajevima nije opravdana

2. Promjena procjene

Ishodi učenja obično ostaju isti, ali se mijenja pojedini aspekt procjene kako bi se zadovoljile potrebe studenata s invaliditetom.

Primjeri dobre prakse:

- Hrvatski znakovni jezik – procjenjuje se razumijevanje HZJ kod studenta s motoričkim oštećenjem, ali ne i produkcija HZJ
- prezentacija studenta s oštećenjima vida – ne procijenjavati kontakt očima

Primjer ne tako dobre prakse:

- zanemarivanje ključnih ishoda učenja na predmetu

---

3. Alternativna procjena

Ishodi učenja ostaju nepromijenjeni, ali se mijenja strategija procjene (zamjena za standardan način procjene).

Primjer dobre prakse:

- usmeni ispit se pretvara u pismeni za studenta s oštećenjem sluha

Primjer ne tako dobre prakse:

- pismeni ispit se pretvara u usmeni u slučaju da je u ishodima učenja naglašeno "pismeno izražavanje"

4. Bez promjene

U iznimnim okolnostima može biti opravdano u potpunosti isključiti mogućnost prilagodbe. Takva odluka zahtijeva pažljivo razmatranje svakog pojedinačnog slučaja.

Izvor:

Pahljina Reinić, R., Kranželić, V. I Haničar, E. Procjena i ocjenjivanje ishoda učenja. U: Kiš-Glavaš, L. (ur.) (2012). Studenti s invaliditetom - izvođenje nastave i ishodi učenja. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu.

Sveučilišni
Savjetovanišni
Centar

Ured za studente s invaliditetom